

Aan: mevrouw Dassen-Housen en de heer Schrijen, informateurs provincie Limburg
Kopie: leden van de Provinciale Staten van Limburg

Sint Odiliënberg, 15 mei 2023

Geachte informateurs,

Het landelijk gebied van de provincie Limburg staat aan de vooravond van een grote transitie. De natuur moet de mogelijkheid krijgen om te herstellen, maar ook de Limburgse agrariërs verdienen een duurzaam perspectief. De ruimte die hiervoor nodig is, lijkt groter dan het grondgebied van de provincie zelf. Die ruimte is er niet. Dat betekent dat er moet worden gekeken naar integrale oplossingen. Particuliere grondeigenaren zijn van oudsher gewend te denken in integrale oplossingen. Namens haar leden – de Limburgse particuliere grondeigenaren – geeft het Limburgs Particulier Grondbezit (LPG) u graag een aantal punten mee waarvan wij denken dat ze een bijdrage kunnen leveren aan de transitie van het landelijk gebied. Integraliteit is hierbij een belangrijk uitgangspunt.

Het LPG is de belangenvereniging van particuliere grondeigenaren. Gezamenlijk beheren de leden van LPG circa 8.000 hectare grond. Hiermee is zij een belangrijke vertegenwoordiger van beheerders van landbouwgronden, bossen en natuurterreinen in Limburg. De gronden zijn veelal toegankelijk voor het publiek en worden vaak al meerdere generaties door dezelfde families beheerd. Een consistent duurzaam beheer is vanzelfsprekend voor onze achterban. Bij de belangrijke keuze en ontwikkelingen waar de provincie nu voorstaat is deze groep van terreinbeheerders van groot belang. Zonder hun betrokkenheid, is de noodzakelijke herinrichting van het landelijk gebied, ons inziens zelfs niet mogelijk.

Sinds een aantal jaren worstelen de provincie en haar partners in het landelijk gebied met een duurzame invulling van het landelijk gebied. Ontwikkelingen op het gebied van stikstof, water, bodem, klimaat en biodiversiteit vragen om deze duurzame invulling. Een belangrijke voorwaarde hierbij is het behouden van een aantrekkelijk en economisch vitaal landelijk gebied.

Voor het LPG is het duidelijk dat grond, en het gebruik van gronden, een belangrijke bijdrage zal leveren aan de oplossingen die nodig zijn voor de diverse uitdagingen. Hierbij is een integrale en gebiedsgerichte aanpak onontbeerlijk. Met name bij gronden rondom kwetsbare gebieden is een duurzame inzet van gronden van belang. Particuliere eigenaren kunnen met de inzet van hun gronden een onderdeel zijn van de benodigde oplossingen.

LPG pleit voor de inzet van zogenaamde ‘landschapsgronden’ nabij kwetsbare gebieden. Een groot deel van de gronden rondom kwetsbare gebieden worden op dit moment voor landbouwdoeleinden ingezet. Door het inzetten van deze gronden als ‘landschapsgronden’ worden deze gronden behouden voor de landbouw en kunnen ze worden ingezet voor de landbouwtransitie die zich volgens LPG moet richten op grondgebonden en natuurgerichte agrarische bedrijven die minder emissies veroorzaken. Op basis van een aantal voorwaarden en doormiddel van een gebiedsgerichte aanpak is het mogelijk om te komen tot een extensiever gebruik van deze gronden en minder vee-dichte gebieden nabij kwetsbare gebieden.

Voor LPG staat voorop dat bij de transitie de kracht van agrarisch ondernemerschap en particulier eigendom wordt benut. Het is hierbij belangrijk dat het particulier eigendom wordt gerespecteerd. Voor ondernemers en eigenaren is duidelijkheid op langere termijn, zelfrealisatie, langjarige beheerpakketten voor groene en blauwe diensten, aanpassing van pacht- en mestwetgeving, rood voor rood regelgeving en fiscale ondersteuning nodig om de transitie vanuit ondernemerschap te

bespoedigen. De waardebeoordeling van 'landschapsgronden' verdient ook passende aandacht. Extensiever gebruik van gronden zullen doorgaans een lagere dan gebruikelijke opbrengst hebben. Een aanpassing van de waarde door compensatie/afwaardering en passende pachtvoorwaarden voor pachters zijn daarom noodzakelijk.

Binnen een gebiedsgerichte aanpak is het belangrijk dat ondernemers en eigenaren de kans krijgen zelf hun bijdrage te leveren aan de gebiedsdoelen, waarbij (vrijkomende) landbouwgrond voor de grondgebonden landbouw wordt behouden en de natuur wordt versterkt. Investeringskosten die nodig zijn voor de transitie van het landelijk gebied worden door grondeigenaren idealiter betaald met de opbrengst van hun grond, vooral uit landbouw en bosbouw. Pachtinkomsten kunnen worden gebruikt om de natuur en het cultuurhistorisch geladen landschap in stand te houden, te herstellen en verder te ontwikkelen. Het gebruik van landbouw- en bosgrond is het fundament van het verdienvermogen van agrarisch ondernemers en eigenaren/verpachters. Het rendement op die grond is doorslaggevend voor hun bereidheid en mogelijkheden om te investeren in verduurzaming.

Het LPG is ervan overtuigd dat wanneer de kracht van agrarisch ondernemerschap en particulier eigendom wordt benut, dit een grotere betrokkenheid van de ondernemers en bewoners in de streek garandeert. Het is daarbij van belang dat zelfrealisatie het uitgangspunt is. Dit betekent dat de grondeigenaar bij een wijziging van de bestemming, de mogelijkheid moet hebben die nieuwe bestemming zelf te realiseren. Wanneer in het uiterste geval blijkt dat een eigenaar niet bereid of in staat is om een nieuwe bestemming te realiseren, kan de overheid besluiten de grond te onteigenen om de nieuwe bestemming alsnog in te vullen. Om dergelijke problemen te voorkomen is het wenselijk om wettelijke instrumenten in te zetten zoals landinrichting en kavelruil, waarbij gronden met behulp van een plan van toedeling worden herverkaveld en toegewezen. Daarbij kan worden geleerd van de ervaring met eerder uitgevoerde reconstructie- en landinrichtingsplannen.

Tenslotte willen wij u middels deze brief een aantal fauna-gerelateerde ontwikkelingen onder de aandacht brengen. Grondeigenaren ervaren in toenemende mate problemen door de opkomst van soorten zoals de wolf, bever en das. De opkomst hiervan werkt ook maatschappelijk ontwrichtend. Zo zorgt de wolf voor schade aan vee en de bever aan dijken en monumentale bomen. De opkomst van de das heeft recentelijk gezorgd voor schade aan spoorlijnen, waardoor treinen niet konden rijden. Het toenemende aantal problemen door de komst van dergelijke soorten, vraagt om nader uitgewerkt beleid om problemen terug te dringen. Wij willen u vragen om in gezamenlijkheid met stakeholders de problemen in kaart te brengen en beleid te formuleren om deze problemen tegen te gaan, waarbij rekening wordt gehouden met de sentimenten die ten aanzien van de opkomst van deze soorten leven in de samenleving.

Uiteraard zijn wij beschikbaar om bovenstaande punten nader toe te lichten in een persoonlijk gesprek.

Wij wensen u veel succes bij uw werkzaamheden om te komen tot een nieuwe coalitie!

Hoogachtend,

Namens het bestuur van het Limburgs Particulier Grondbezit

Jurjen de Boer

Voorzitter Limburgs Particulier Grondbezit